Государственная б-ка
СССР имени В. И. Ленина

1-12 Серд

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советаи Министрий Советаи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз • ШИНАРА, 17 апрель 1973 ту. • № 46 (5367). • Мах 2 кеп.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ТIАГIЕРТТЕ КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЭКОНОМИКА—ДАЬХЕН НИЗЕИ ХАЛКЪА ХЬАЛ-ТОРО ХАДДАНЗА ЛАКХЪЯРЕИ ЛАРД ДIАХО АЙЯР ДУХЬА!

ПЯТИЛЕТКА КХОАЛАГIЧА, ХОАДАМБЕЧА ШЕРА ЗАДАНЕШ ТОЛАМЕ КХОАЧАШЪЯР ДУХЬА ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ!

(1973 ШЕРА 1 МАЙНА ДАЬЧА КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШЦАРА)

1973 ШЕРА 1 МАЙНА ДАЬ

КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШ

1. Даьккъала хилда 1 Май—империализмана духьаларча, машаре, демократена, социализмана тIехьарча къовсамера къахьегамхой дунен халкъашта юкъерча солидарноста Ди!

2. Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

3. Даьккъала хилда марксизм-ленинизм — даим дийна лаътта революционни интернационални хьехам, дерригача механашкарча къахьегамхоша империализмана духьала, социализми коммунизми котъаккхар духьа лоаттабева къовсама байранх!

4. Коммунисташ! КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяр духьа дерригача халкъо лоаттабева къовсаме хьалха хила, нах вIашIехьбеохараши царна кхетам нураши хила!

5. Советски Союза къахьегамхой! Хьинаре къовсам лоаттабе парте XXIV съезда решеношу кхоачашъяр духьа, вай Даьхен экономически оборонни низ чIогIIбар духьа!

6. Хрестам хилба сийлахь-дохкача советски халкъа — коммунизм хьалъеш доаллача!

7. Даьккъала хилда Советий Мехна турпала болхлой класс — коммунизм хьалъеча хьалхалатта низ!

8. Даьккъала хилба сийлахь колхозни охархой — коммунизм хьинаре хьалъеш боахнарш!

9. Даьккъала хилда советски халкъа интеллигенци — коммунизм хьинаре хьалъеш йоаллар!

10. Даьккъала хилда болхлой классеи колхозни охархойи барт-цхьогIе! ЧIогIIлуйла йохаргIоаца советски общества идейно-политически цхьоагIо!

11. Даьккъала хилда СССР халкъий интернационални цхьоагIон вежарашка дола доттагIалаи—КПСС пенински къамий политикана нарагIдаьнна сийлахь-дохкча хIама!

12. Даьккъала хилда Советски Союза Коммунистически парти — тохкамах чакхъйьяьна болхлой класса, дерригача советски халкъа авангара!

13. Даьккъала хилда къахьегамхой депутатий Советаш—бокъонца долча халкъа Iаьдала органаш! ДегIа а ухийла, чIогIа а луйла социалистически демократи, кхы а пахкагIа айлойла Советий депутатий авторитети хьинари, шерлулда паччахьалкхенна доал деча къахьегамхоша лозуда дакъа!

14. Советски Союза гражданаш! Хьинаре дакъа лаца хоржамий кампанена кхоьл! Болхлой, колхозхой, интеллигенце дикагIбола виналлар хоржагIба вай къахьегамхой депутатий жоттигача Советашна!

Даьккъала хилда коммунистий парте боацарийи йохаргIоаца блок!

15. Советски профсоюзаш! ДикагIа вIашIехьа а яха, пайданегIа а хилийта социалистически яхь! Производствана доал деча духхаIа юкъеоза къахьегамхой!

Даьккъала хилда советски профсоюзаш — коммунизма школа!

16. Кагий нахи мехнарийи! ТIагIертте Iомабе марксистско-ленински хьехаш, Iилмана, техниката, культурана нарагIдаьнаргаш! КПСС XXIV съезда решеношу кхоачашъяра тIехьара хьинаре къовсамхой хилда!

17. Даьккъала хилда Ленински комсомол — коммунизм хьалъеш боахнача къонначар хьалхалатта отряд!

18. Даьккъала хилба советски кхалнах — коммунистически общество хьинаре хьалъеш боахнараш!

19. Советски тIемахой! Керда толамаш даха тIемеи политически кийчоне, фе хила, тешшаме лорабе советски халкъа маьрша кхоллама къахьегам!

Даьккъала хилда турпала Советски Союза Герзашцара Низаш — социалистически Даьхен тешаме чIогIаглае!

20. Советски Союза къахьегамхой! ТIагIертте къовсам лоаттабе социалистически экономика — Даьхен низеи халкъа хьал-торо хадданза лакхъяреи ларда дIахо айяр духьа!

Пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера заданеш толаме кхоачашъяр духьа дерригача халкъо лоаттабе къовсаме хьалха хила, нах вIашIехьбеохараши царна кхетам нураши хила!

21. Сийлахь хийла къахьегашцара коммунистически гIуллакхаш мишта хила дезе хьакхувнхача социалистически яхье хьакхалаттаргий!

22. Советски Союза къахьегамхой! Къахьегама овсарлеи производства эффективности мамогга лакхъе, бекъонца лелае экономе режим, духьаIа, дикагIа, дIадодар иIезмагIа долаш тела гIерта продукци!

23. Промышленносте болхлой! Къовсам лоаттабе мехка индустриальни низ дIахо дегIабеолабарн чIогIIбари духьа! Керда мощносташ сихгIа нараерзаеагIа, техничекси прогресс сихьелга вIашIехьбаккха!

Ницъ шерагIа ле керда техникаиеи прогрессивни технологеи!

24. Промышленносте болхлой! Духьхагlа арахеца халкъа эша товараш, керда яхь цар ассортимент, тоае цар дикал, лохбе уж хьадарга дIабода мах!

25. ГIишлошлу болхлой! ТIагIертта кхоачашце керда объекташ шоай хаттахьа эксплуатаце дIаоугIа! Къовсам лоаттабе гIишлош дикагIа хьалъяри уж хьалъяргIа беда мах! лохбари духьа!

26. Транспортен буззамеи болхлой! ДегIа а ихувла, эргаIойахаш тоа а е транспортеи буззамеи средстваш! Мамогга дикагIа де халкъа боахама гIуллакх, советски яхха дIадехараш дизагIа кхоачашце!

27. Промышленносте юрта боахамеи болхлой! ЧIогIIбе колхозийн совхозийн материально-технически база! Сихъе юртбоахама производствана электрификаци, комплексни механизаци, химизаци, лаьтташта мелиорации яра темпаш!

28. Колхозхой совхозий болхлойи! БиссагIа пайда эца лаьттах, техниках, къахьегамеи материальни ресурсех! Духьхагlа хьа а яха, паччахьалкхенга дIа а йохка лаьттанцарей хьайбашнарей йоахо продуйци, лохбе из янихарга бода мах!

29. Юрташнара къахьегамхой! Кхашкеи фермашкои шерагIа йоаржае социалистически яхь! Дикагlа де бIаьстан юкъе кхашкара балхан! Хьуньъан ланхагIа нхебе пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера! ТIагIертта къовсам лоаттабе хьайбай продуктивность яхьхьяр духьа!

30. Торговле, общественни кхачан, быта службан коммунальни боахамеи болхлой! Ланхъе советски нахе гIуллакх дара культура, дизза гIеи дикагIеи кхоачашце царна эшарш!

31. Советски Союза къахьегамхой! Къовсам лоаттабе къахьегамца коммунистически гIуллакх леладар духьа! ЧIоагIIбе дисциплинеи организованности! Тешшаме лора а е, оба а е общественни доалахье!

32. Халкъа боахама болхлой! ТIаздийрзе Iомае экономически знанеш, боахам нелабарери доал дарои хIанзара методаш! Производствана хьинарегIа юкъенхьаха Iилман ларда тIа вIашIехьбаьккха къахьеган, дикагIйола опыт, Iилманеи техникаиеи керда нарагIдаьнираш!

33. Советски Союза къахьегамхой! Мамогга ланхбе коммунистически ихетам балара, хIара сага къахьегамеи общественни хьинар дIахо дегIанхувлара дахьера къахьегача коллективаш лоархIае!

34. Советски Iилмахой, конструктораш, инженераш, техникаш, изобретателаш, рационализатораш! Мамогга сихъе Iилма-технически прогресс, чIогIIбе производствацара Iилман бузама! XIанзарча Iилманеи техникаиеи нарагIдаьнираш сихгIа халкъа боахама юкъенхьахь?

35. Литератураи искусствои деятелаш, культура болхлой! Ланкха айийй хъе советски искусства партийностеи народностеи байранх, эргайоахаш тоае художественни гоозза, коммунизм хьалъеришта кхетам балара дIатела шоай гоозза!

36. Ланхчеран юкъерчеи школа болхлой! Мамогга дикагIа хьеха дешар, специалисташ дикагIа-кийчбе халкъа боахама! Коммунистически нравственносте уйла йолаш, дешарцеи къахьегамцеи санхетаме гIуллакхаш леладергдолаш хьалхее ихувш йоарIа тIехъе!

37. Уиахцено лорапреи физически культураи болхло! Медицинскеи гIуллакх дикагIа де бахача наха, советски наьха хIара денинарча вахара хийцца юкъенхьаха физически культура!

38. Пионераши школьникаш! Дег тIара дуихаеза Советски Даьхе, дика деша, къахьегама гооззалаш Iомае! Ленина гIуллакха тIехьара, коммунизмана тIехьара хьинаре къовсамхой а хинна дIаотта кийчле!

39. Вежарий моаршал да коммунистически болхлой партешка болхлой классеи дерригача къахьегамхойи деналеча марксистско-ленински авангардага, империализмана духьаларча, машаре, демократена, къамий лолама, социализмана тIехьарча денаелеча къовсамхошна!

40. Марксизма-ленинизмаи пролетарски интернационализмаи моллургIоацача ларда тIа чIогIIлуйла деррига дунен тIарча къахьегамхой цхьоагIон кхоталларш!

41. Вежарий моаршал да социалистически мехкий халкъашна! ДегIа а ухийла, чIогIа а лойла дунен социализма система — дунен халкъашта юкъерча болхлой класса нарагIдаьнна исторически хIама, империализмана духьала лоаттабеча къовсамера хоадамболлаш бола низ, машара, демократе, социални прогресса чIогIаглае!

42. Социалистически мехний къахьегамхой! Къовсам лоаттабе доттагIалаи цхьоагIон чIогIIлуйла духьа, вIашIи юкъера вежарашка дола гIуллакхаш дIахо дегIадоладар духьа! Фе хила социализма моастагIашца леладеча суламашта!

ЛанхагIа вIе социалистически интернационализма байранх!

43. Вежарий моаршал да капиталистически мехний болхлой классага!

Даьккъала хийла дунен халкъашта юкъера болхлой класс — вай хана эгIара хьалха лаътта революционни классг!

44. Дiайха моаршал да колониальни гIабаш тIеранхайсача, шоай мехний кортамукъале чIогIIъяр духьеи социальни прогресс бахьан долаши къовсам лоаттабеча халкъашка!

45. Дiайха моаршал да империализмаиеи расизмеи духьала, кортамукъалеи юкъеи бахьан долаш къовсам лоаттабеча колониальни шоай мукъагIа доацаеи мехний халкъашка!

46. ЧIогIIлуйла революционни низий — дунен социализма система, дунен халкъашта юкъерча болхлой боламе, халкъий къамани социальни кортамукъаленна тIехьарча къовсамхой низ бола цхьоагIо!

47. Вежарий моаршал да набахтенашкеи фашистски застеняшкеи Iаздп озаш боахача халкъий пагIатоннна тIехьарча, социализмана тIехьарча нъанахчан долча къовсамхошка!

ПагIата ле капитала тутмахаштa!

48. Вежарий моаршал да империалистически агрессеи шоай зша а да исторически нотало йьнихача турпалча вьетнамски халкъага!

Даьккъала хилда советске-вьетнамски доттагIан!

Машар, пагIато, кортамукъале ле Индонитан деррига халкъашта!

49. Дунен халкъаш! Низаш духкагIа еарцагIдаха Гаргарча Малхбоаленера тIема ихераме ихуьрч дIабанихкаи Iарбий паччахьалкхенашта духьалларча израильски агрессех хьахинараш дIадахари духьа лоаттабева къовсаме!

50. Iарбий мехний халкъаш! ЧIогIIье империализманеи реакцеи духьалларча къовсамера дерригача революционни, къамзи-демократически низий цхьоагIон ихотадалари!

Даьккъала а хилда, чIогIа а луйла Советски Союзеи Iарбий мехкийн халкъашта юкъера доттагIан!

51. Европейски мехний халкъаш! Къовсам лоаттабе европейски континентан чIогIIача машара, ихерамзен, паччахьалкхенашта юкъе беркате цхьана гIуллакхаш леладу район яр духьа! Хьагучадаха реакцеи роспалкхамзан низий — дунен халкъашта юкъера ихохкам нIаьбIара моастагIий тийша балхаш!

52. Дунен халкъаш! Низ юкъе ца боанихилга дунен халкъашта юкъерча вахара закон а хинна дIаотталгеи хIаьта йдерни герз ихы цIанкха юкъедоанихкардоацаш дехкилгеи вIашIехьхьанкха хьажа! Къовсам лоаттабе массане а цIендаь а герз дIаданкхара тIехьа, дунен халкъашта юкъера ихерамзе чIогIIъяр духьа!

53. Даьккъала хийла Советски Союза ерахьара ленинеки политика — халкъий машарен доттагIанен, империализмана, реакцена, тIема духьала къовсам лоаттабу деррига низаш ихотадара политика

Катъайла КПСС XXIV съезде оттайьча машара Программа идейаш!

54. ЧIогIа а лойла, тоа а лойла вай сийлахь-йохкха Даьхе — Советски Социалистически Республикай Союз — машара, демократе, социализма низий чIогIIане!

55. Марксизма-ленинизма байранх-нтаи, Коммунистически парте нулгаца — коммунизма нотаденга дIахьахашкахьа долле!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет

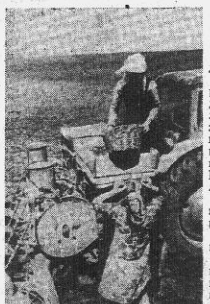

КОАРТОЛАШ ДIАЮВШ ЛАТТ

ЙIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера дуккхагIа коартолаш дIае лаьрхIад Наьсарен района «Экажевский» совхоза кхаш леладелараш. Уьх шера уж 550 гектара тIа дIакорта.

Уьх шера шIаккха ца хиннача тайпара хьинар айдаь болх беш ба совхоза къахьегамхой.

Дуккхагlа йолча коартолаш Дзейтов Османа Махьмад управляющи волча Экажкъотгий-Юртарча отделене дIае лаьрхIад — 500 гектар.

Хьалхарча дийнахь чIогIа деrIа дийлха лаьтта кхоачаш деккъаденадаларг трактораш арахха мегарийй хьожаш шоддагIча дийнахь механизатораш хIуттаяш.

Делкъа ха хуллаи коартолаш дIае йолаелар. Йоаццача агротехнически хIара уж болхаш чакхдахара ешаш мел дар долаш да.

Житомирски областера уьх шера «Олев» яха коартолаш енай дIае. Уьх деношка коартолаш доаттаеча хранилище уж хьахержаш дукха болхлой дуг района предприятеташ, организацешкара. Коартолаш хоржача массар арабаьлна новкъостал ду Iаьлий-Юртарча сомий бешамаш лелаераша.

Коартолаш дIаоврашта мел эца трактораш, машинаш, кхыдар кийчдаь совхоза кулгалхошка.

Хlара звенена дIакъовсташ шоай участкаш я.

— Уьх шера 50 гектара тIа коартолаш кхее дош деннад аз,— йоаь Социалистически Къахьегама Турпала Албогачиев Артагlа.

Дика кха да цун дар. Хlара цо коартолаш дIаювча участка тIа соадха дийна кIа хиннад. Гурахье заба аьха хиннача ду тIа агротехнико дIа мадеххара гIуллакх даьд Артагlа. Хьаьндьча лаьтта ницъ сача мугIарагIа юа коартолаш.

— Коартолаш уьх шера дика хила деккарийла я тха, — йоаь отделене управляюще Дзейтов Махьмада, ший звеньевойй бIу бенна, — уьх шера санна дог уйла тIаяхийта кхъьхийгадац механизатораша.

Шоайла яхье баьнна6 звеньевойш.

Уьх шера тIаийчача социалистически деккарех хIара гектара тIара 150 центнер якха дерхI совхоза кхаш лелаераша. Хlаьта цхьаболчар дагардар кхы а совгIа дакхар да.

Хlара дийнахь отделене кхашка коартолаш дIае ййс агрегат арайоал. Дийнахьа нормагIа 3,9 гектар дIае езача хIара агрегато 4,5—5 гектар дIаюв. Оврае къахьегарца шоашкара хьоккам телаш болх бу Албогачиев Артагlа, цунна новкъостала венача Халухаев Идриса, звеньевойе Хидриев Къурейша, кхыбараша.

Коартолашца ихьана гектара лаьрхIа цхьа центнер нитроамофос тосс механизатораша.

Хадданза кхашка хьатIаух тIехьа тележкаш йийза, «Белорусашо». Кха кхоачалучча эгIеи машIеи агрегатаица коартолаш чIойохкаш нах ба. Дукха гоабаш механизатораш мехкараша. Кадай лел уж, 5—7 минута сажалкаш хьалъюа Картоева Аьсета, Хидриева Пальтамата, кхыбараша.

Коартолаш дIаювча аьнна кхыдола балхаш лаьгIдалийташ совхоза кхаш лелаераша.

Гурахьа алата культуташ дIайийна 3200 гектар я совхозе. Царна подкормка еш каст-каста кхаш тIа йолла гIеттта дела самолет бIаргагу.

Коартолаш дIаювча кхашта гаьна довацан уда лаьтта цамдеанкхаш, саелра бакъий овлаш хезадеш 20—22 сатниметр кIоарга оахам деш латт. 400 гектар йолча цу участка тIа уьх деношка гидуграш дIадувргда отделене. Хlара дийнахь яхь агрегат арайоал цу участка тIа. Ден норматш тIехкхоачашъеи шоашкара хьокхам гойт гусеничнеи трактораш тIа балхаи деча Албогачиев Идриса, Беков Беслана, колесни трактор лелхача Шонхоев Яхьяс.

Т. АРЧАКОВ.

СУРТАШ ТIА (лакхе): сажалкха чу коартолаш чуйохкаш ба мехкарий, (лохе) — Халухоев Идрисеи Албогачиев Артагlеи агрегаташ коартол дIаювш я.

Автора сурташ.

21 апреля — коммунистически субботник

9600 СОМА МАЬХА...

21 апреле хулача ленински коммунистически субботника дика кайчо яьй Нохч-ГIалгIай АССР тIо наьхъаш дехкачеи эксплуатаци ечея производственни управление № 1 йолча наьхъаш дехкача управление коллективо.

Управление кулгалхоша партийни, профсоюзни, комсомольски организацешца ихьана субботник чакхдаккхара хьадда йола план оттайир. Цехашка, участкашка эша инструменташ тIа а ена хIара участке бехктохкаме бола наха белгалбаьхаб. Субботнике даккъа лоацаш хургба бергига болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхера нах — 9600 сомга 173 сар. Цул совгIа шо-шоай объекташка кхъьхегаи хургба 61 сар. Цар цу дийнахь 9 эзара 600 сомеи маьха гIишлой-монтажни балхаш чакхдоахарга. Шоаш субботник долча дийнахь дахьха алапи, ййслагIча пятилетка фонда юкъехьоргда цар.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

Дукха балхаш дергда

В. И. Ленин вах ди хьаьнолча къахьегамца дезде лаьрхIад Ножай - Юртэ района къахьегамхоша. 21 апреле хургдолча Ерраисзюни субботнике дакъа лоацаш 15 эзар сар хургба. Уж а дешархой, хьехархой. Iораш, гIулакхера нах, кхаша хьайбаьхи леладераш.

— Дукха балхаш дергда районе цу дийнахь, — йоаь райпеколкома председателя А. Батаевас. Масала, районни центрера специалисташ бахача городоке кхачалца 1 километр тIо ницъ буларгба. Из болх беш 100 сар, 10 автосамосвал, трактор, кхыйола техника хургьа.

«Сельхозтехника» ремстройучастка, коммунальни боахама отделя болхлоша цу дийнахь дукха ха йоацаш хьалъяьч банена дIатIабода ницъ буларгба. Цул совгIа бувзама цIеи хьалхашке цIеи а пь гобашкха жагIа хьоарнарга, кхыдар дергда.

Дешархоша райцентрера ахкан спортгимни стадион цIеъерьга, здара наьхъа гамнгаш, баскетбольни волейбольни площадкаш тоаергба.

Кхы мел дергдар доацаш Ножай - Юрта 3 эзар къона га дIабогIергьа субботник долча дийнахь.

Патриотически а политически а бокхча зоарIам бола из гIуллакх дахча даьккха ахча ййслагIча пятилетка фонде юлзулларгла.

П. ПОПОВ.

НАХ КХЕТАМЦА ХЬАЛКХЕБЕЧАРА ФОРМАЛИЗМ ДIАЯККХА

КПСС НАЬСАРЕН РАЙКОМА ПЛЕНУМЕРА

Оаха газета тIа хоам мабарра ужк депоика хилар КПСС Ножч-ПIалгIай обкома Х пленума решенешка хьежжа нана ишлено-политически, интернационални, атеистически кхетам лулга дикагIа вIашIтехьдаккхара, кадравца бу болх тоабара, боахоми культурен лелакхахула кулгалдаца «ЙогIлдара районни партийни организацина хьалхажка латта деккхарш дувшаи парте Ньасарен райкома пленум.

Пленуме доклад йир КПСС Ножч-ПIалгIай обкома хьалхарча секретара **нов. С. С. Апряткина.**

Докладчико белгалдар, йадаьхча 50 тера эрсийн кхача халкъашпен новкъостал дарах Ножч-ПIалгIайчен кхъьегамхошца йIаьлькхар тIехьабисара кьеп, докъкий толамаш дахьах экономикен культурен ширча.

Повзарйоцаш хувцайнай Ньасарен района юрташ а. Хьалха юрт хиннача Назрасан гоод вьй. Уххаьа лоаттача дьха хьал а ян, болх бе йолаяйитай «Электроинструмент» завод, трикотажни фабрика, малых ю завод ешна йоля йоккхий промышленни предприятеш, кхьерган, Назранован совхозаш, республика кхыдола боаханаш санна. Iалашъь я хIанзарча юртбоахма техникана, удобренеша, дакха дикал йолча фучуш.

Докладчикон пренешка кхамлаш дьаьа коммунистанен белгалдора боахами культурен хьалъечара толамаш КПСС ленинскин кхамал политика дерригача дIаяхьарх, партеи правительствоан докхча новкъостал дарах, болх-лошеи, колхозхошен, интеллигенцин IIагIегота кхъьегарах хиннача хилар.

Цунна цхьана доклада тIеи пленуме пакъа дьаьарача дьха кхамальчашкен кIоарга кратин сий лелаш бер районе бер политически, организаторски балха хьала, белгалдьаьар кхъьегамхошца идейно-политически, интернационални кхетам дIа-дьаьоча, кадравца беча балха тIарча боахами культурен дегIа-кхулларг, кулгалдара дьаьара дIакхаттара хьокъаьбобанагаран IIалататтам.

— Районе интернационални, атеистически кхетам балдара болх ю латтара, дIаяхьа хамех лиен зене тIехьахаш лелладора, боахар «Экажевский» совхоза директора **нов. Мержоева,** — эгIар хьалха-беча ба парте райкома бюро членашин районни партийни организацин хьалхажка. Хоршташа хургда районе дына тоабашца хIинаре шоай тIулаяхьан чаккхдоахийра вайна хIинар ма-ра. Бакъда, вай дер эффективни дац. Районе партийни организацеи, боахама, советски, комсомольски организин йухьбодча кулгалахоца хьалъа къовсам дозттабан национальнически дынеи тIулаяхьан доахкарашца. Кхы сенна дашка йиш я вай боахамашкара дукха болхлой, кхы меттеп цхьабола коммунистан дынеи авторитетий Iоткъама хIинла бахх хилар.

—Тайп-тайпарча дына тоабашна новкъарло ю вайна дерттIа дахеи болх бен. —вьлар **Ньасарен № 2** Iойчь ДСУ слесарь **нов. Аушева.** Уж йоьсарш кагий нах толлабе, тоабашта юкъе оза, бусалба дына реакционни традицеш царех дIалатийта IIерт.

Парте дерригIа дIахьу исторически событеий общественни процессейн мах бен классовни принцип. Цун къьсета доаркIам бе беза кагийношца болх бечь. Иштта хьоле йиш ю кхувш йоагIа-ча тIехьежина лакха морально-политически навыкаш, социалистически Дьаьге доахун доашш ешар уйла хьажкъеен. Катирхошта тIе де деза социалистически интернационализма идеин йоагIагIа йовза.

Цунна цхьана тайп - тайпарча дына тоабаб йоагIагIа-кхьаьеча деза.

Ше кхамаьа деш юрта боахама болхлой профсоюзна райкома председателца **нов. Одоевас** Советски Социалистически Республикай Союз дерригача халкъашта, доккхийчарга я хIамигачарга я цкъатарга бокъо ешна лукхенча кхамаш пачкъьалкъаш хилар. Из боккха цкъа дезад бе, цун доттагIал цкъанена а доха а лурглоаш.

«Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дийрзеш пе шуна доклада тIа новкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «Вай мехка хьа а хиннад чоагIа а денад малагIча кхамеч ба аьина доначаш, классови, национальни лерхIараши пIаан хиларах дола кхъьегамаш наьха доккха вонал, кхамий ленински доттагIал аьина дела а доагIаш ваь цIи йоаккхаш исторе па хиннен отношеш цхьахиннай вай мах баь дарлоашна гина, советски хIара сага эттара лоарх1амеIга, дер эттара гаргагIдарет пиI ца социализма кхъьегарIалайинар. Из доттагIал вай, советски наха, массаза я лорадерга дай бIарга са сайна!»

Цудухьа лоаттабе беза вай тIаерттa, массаза я къовсам бIаргабе кхача замех юхедина денерча гIулакхоша, уж лелаДерашна, молладеча тайпара национальзм тойтарашна.

Национальнически дынеи гIулакхан доахкарашца, духхагIча дахьке, карьеристаш е шоашка дIаенича поставиташ цкъа кIар санна духхаза доад де па хоалга кхъьекха нах бе. Уж нах районе кхъьегамхошна пIаккха а сайлен хиннабац, — йоьхар «Электроинструмент» завод директора **нов. Мальсагова.** — Вай дерригача толлий лард, — боахар йIаъхо организатора, — хIалъий ленински доттагIал ца. Тха завод хьаъьеча декхьалькъар берригача мелко хIана лаьанаьар, дынна. Цунна кадравца кIийчен Российски Федерацие, Украина, Белоруссе гороташа. ХIанз а заволе кхььеган бе 12 кхаман шикалош. Уж хинна бешпе, цар новкъостал лаь дезаре Назране хургIанар из санна бошха-дика завод.

Пренешка кхамлаьан дьаьа парте Ньасарен райкома секретара **нов. Гандалоева,** «Октябрь 40 шу» совхоза доярка **нов. Тимурзиевас,** парте райкома шоллагIча секретара **нов. Баранова,** № 13 йолча шкала-интерната партийни организаце секретарь **нов. Тангиева,** райисполкома председателца **нов. Плиева,** АМООС гидротехнически навыкан, социалистически Дьаьге доахун доашш ешар уйла хьажкъеен. Катирхошта тIе де деза социалистически интернационализма идеин йоагIагIа йовза.

Цунна цхьана тайп - тайпарча дына тоабаб йоагIагIа-кхьаьеча деза.

Ше кхамаьа деш юрта боахама болхлой профсоюзна райкома председателца **нов. Одоевас** Советски Социалистически Республикай Союз дерригача халкъашта, доккхийчарга я хIамигачарга я цкъатарга боьхо ен

ХІАРА БОЛХЛОЧОА—ЭКОНОМИЧЕСКИ ЗНАНЕШ

Карабулакски химически реагентий завода комсомольски активо дика ваххийсу экономика знанеш Ломзара лаэнтеш. 20 сар чувоагІача группана кулгладеш ва Горбенко Владимир Иванович, из-за докхаа опыт йоаьл комсомольски пропагандисташ. «Экономически знанеш лардаш» яхча темагІа йоаьл программа шин. Шера Ломзарга шар. Из тема кагирхошта яхорхгар шеф баьлан доаш лан. Социалистически ях творчески дика вашІтехьахкха йиш яц цагахь сацна болхлочоа шиф профессии дика йоазан еш. производствота из дика касташ вецеш. Шера дола экономически дешар Ломаени хилар комсомольски актив 1970 шера. Пиштта кІезигача хана дийпочоа кхоачамхиланзар.

Из а цхьа баьлан доацаш дац, хІинца цыча экономически знанеш йоазо Ломзара Ломзара духха-тІра ха эш. ХІинзара пропагандисташ нахагІаш эргайлаш хувцаш йоагІа, хІаьта из дика йовза йиш яц йоазга экономически знанеш ца хилча. Цуница цхьана тІера дика лаьа хила йиш яц доаха къахьеганачаша толамаш а.

Экономически знанеш Ломзара курс дайбоазеш хана Ломайр ух тайпара лоарІамера тема: «ЙйласІеча пятилетка план кхоачашІара хьалхаяьа латта дехха-раш», «Советски Іаьдаьа 50 шу диларо», «Пятилетка — поддамбу шу». Хана курсашка ладугІа-раша дуккхача сахьатиг темагІа Ломзерга «Цхьан бетта яха техника-экономически хьокхамий болъу».

Занятеш йика чакхъяьра хьинер кхо ца деш кхаъьеш комсомольцаша шоаш а. Царех хІарае пеюшпу раздел дІа а ваше цуьна жоп даларо кийчо юх. Теоретически знанеш бригадинаркара, сменашкара, участкашкара масалаш а хьувлаш чоагІ1ар шар. Дешар Ломзерга а из ВЛКСМ-ерх дожккача а хьинаре дакъа лаьнад завода комсомольски организаше секретера Лукьянов Ивана, комсомольцаша Лукашова, Клепинина, Панфилова, Крикос, кхычар.

Хіанз кагирхой нахагІаш тІе-кхувш бе производства результативность лакхъяр, хІомбара, арахецача продукцеге дІабола мах лохбара. Иу дакъе дика хІама карагІадыллина пропагандиста Горбокань Владимир Иванович.

А. СИНЧИНОВ.

Карабулакски химически реагентий завода ВЛКСМ комитета чех, «Комсомольский прожектора» штаба начальник.

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА

Апрель бетта кепатеха эрадаьлнад «Сельские зори» журнал.

«Пятилетка кечдаран. Шера лакха хьувкъам кхебара» рубрикана кІал «Беррига теркам—гурахьа дувча алатоштта» темах йолча бокъкача материала копатехай. Уьхьа-за соахка лалача хаоттама хьалашка иу культура лакха хьувкъам кхебера опытах лаьца яьду Адыгейски автономни область Жданова цергІ1ка колхоза специалиста. Хіара гектара тІера 28,3 центнер кІа чулера инга.

Къилбаседа-Хіирий АССР Пригородни района «Черемза» колхоза ceченьевоне Социалистически Къахьегама Турпала Т. Алагове «Графикал хьалхадуьлаш» яхча статья тІа хіара гектара тІера 50 центнер къахьегам чуяра практикех яхьу.

Механизаторашта хеталаьш «Хьаш леладелрий календарь». Лыптанна деча баІхех, оахам машІта де деза, лыпта фу лачхььанна-ІІа хурІда ховрІда календарь дийпачоа. «Хувцаш юх культураш» яхча темах лаьца статья кьалъа Дагестански АССР опытно-мелиоративни станце директора заместителя К. Спакова. Из дийпачоа ховрІда дуга кхашка сесо-бороташ мишта лелае еза, фу дина дека хьучьяргаш из культу-ра.

Бепзамаш, комсаш лелаеграшта хетаьл я дукха дика чуложам бола материалаш и журнала тІа.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

БІАЬШ ШЕРАШ ХЬАЛХА

Словакс тайп-тайпера облас-ташка археологаша моттигаш хъашьхкаяьа тІехьаІга гучадаьлнараша тешаа ду, ца территорге тІа гаьнна хьалтаІга доаш пах бІьха хІинара — масала, 150.000 шу хьалха-ІІа ваьхна цу моттигашка пеайдертальски сат. Из хьалхоч Пилхочоата лаьтта кІалхара коранаьа хІамашш. Масала, Гановпе (малхбоазьара Словаки) яхча моттигге кІеза яхорашка хьокъаша коранаьа цу гаьпарга замалахь ваьхна сага корта тІуьг яьлла белгало. хІаьта Шале (малхбузьара Словаки) яхча моттигга гаьна йоацаш неайдертальца хьажа тІехь коранаьа ІІамахошта.

Палеолита замалахь баьхана нахах йиса хІамаш коранаьа слованашки археологаша. Белгалаш ваьна. Препозтска хьхар чура (центральни Словаки), коранаьа палиолита замалахьара сага къахьегаш деланаь хинна ех эзар гаргта вечал.

Нитра кхача города гаьна доаш-цаш произвоаш замалахьара кхо бІаь совгІа каш коранаьа ІІамахошта. Цигара коранаьа доаш хІамаш, урсаш, шалташ. Специальстеп темаш тІаьнарг хиненаьш доаладелп лелаеньа пийшкех йиса хІамаш. Цар тешаа ду иу моттигашка эьлнех тептера говра хІамаш ешхьца хилара.

Ременя замалахьара нахи эгара хьалхара слапнаьаш бІьха моттигаш ваьха чоагІа доаррхІа-ме хІамаш коранаьа археологаш-та.

(Прагопресс — АПН).

ДАИМ—ЦИ ЯЛАРА ДУХЬАЛА

1973 шера 17 апреле 55 шу дуз В. И. Ленина «Шераш лоаттабеча къовсаме паччахьалкхено де дезаш вашІтехьаххараха» долча декрета кулг яздаь.

Из я Советски пожарни охрана къовсаме паччахьалкхено де дезаш вашІтехьахкха цхьана хьабенаб сийлен а дІенале а нижъ хьинаре дакъа лаьцна граждански тІема шиъ-пхиъ къона республика кхыча мехкарча интернешен лоаеш, социалистически лоаалаьле а Советски нахьа рузьке а лоралаьл. Сийлаьл - бокъкача Дахьен тІема шераниа денал, хьинар, турнирал а гойтаг.

Грозненски гарнизона пожарни доакъой мел денал ла хьожан бола тохкам бар 1941—1945 шераша жима Сийлаьл - боккха Дахьен тІом. Фашистана итташ бІьаьш йоаг-на фугаеи, цІи етта бомбаш чумокхайир къаьстта индустриальни районе. Городе цІерш йоала йиъ-лер. Ваьхьа, город Грозне пожарникаш цІерал котбалар.

Нохч - ГІалгІайен пожарни охрана шиЙ сийлен а денала а тра-диЙнаш долаш я. Тха ветеранаш — Г. А. Богачев, Н. К. Горбунов, П. В. Гришаев, К. П. Гудков, В. Г. Мальков, И. Т. Яворский, кхы дукха бола бІаьнан комплиранаг бар 1942 шера октябре монтагІчун авиаце бомбаш чу кІерьяча хана шоаш боар а ца ха-реш, город Грозный а цуи про-мышленни предприятеи а цІерага хІелаяь ца яйташ са лехка духьал-лаьттараш.

Тхона йиъ-пхиъ хана дика пай-да эаш а цІи хІарах хоамбуи яьнарг йоазо автоматически ке-чалаш. Кийч а нь хьаьвй цІи яла тарлу, цІи яьна моттигаш кІур, йоазлат информаеи дазучеи хьаготтаеи йола автоматически устройствеш оттаяьй пожарни охрана управление ТЭЦ-2, хІаьта энергоуправление а цІерах хьажъяьлаш йола автоматически прибораш. Цу ялараех хоамбуи из йоазо автоматически устройствеи учи-таеш дагт республика хІаьта боохама кхыча объектхашка а.

Советски пожарни охрана 55 шу дизара пожарно - профилактически болх тоабарца, дисциплина чоагІамурца, доакъойи подразделеиеи денал ураоттарца белгалдоакхх Нохч-ГІалгІайчеи пожаркинана.

Из дерзига а ду иЙслагІча пятилетка докладмбеча, къоалатІча нора план кхоачанъча халкъа боохама рузьке цІи ялараех дорадеча дизза дакъа лаца яхача деи-вергІа.

Духьагга ба хІаиз денален политически кайчоп караулий, отделеий отличникаш.

Республика гарнизоне кІезига бац хьалхалатта пожаркинаи. Дика боевзеп я доакъой начальникий Нохчлина, Загилова, Сенчикова, Мартыненко, Северюкова цІерш. Цар кулгалаеи дола пожарни доакъой денален политически кайчоп, профилактически балхий хьокъам гойтаеи республике хьалхалаттарех лоарІаиаш дац.

№ 10 йолча военизированни пожарни дакъон Гудермеески район-ерча № 1 йолча профессиональ-но-пожарни дакъон хьалхара мотгига яьхай, Царна хьожаяьй республика чурча ГІулакхий министерства кърара-кюра тела цІе байраяьш, ешиай иу министерстеп ай сийлен трамотни.

Организационно - профилактически болх ниЙса вашІтехьахкхара, цІи юьла моттигаш а цунах доала зе а кІезига дарца дакъе дика хІамаш карагІдеиаш Малгlалбика РОВД-ерча Госпожнадзора инспекце начальника техническ-лейтенанта Чекашкина, Науреки РОВД-ерча Госпожнадзора инспекце начальника капитана Баталонна.

Ухх тІехьхарча шераика республика МВД пожарни охране ухх тІехьхарча йолаІа вайнаьха къамелІа йола кадраш. Шозш карадоаьш гІулакх дІадохьлурлолаш а денал долаш а хилар хьаготтаг хар хІаиаде а.

«Грозиефтехимзавода» объединене объекташта ха дара йолча Отряда начальника заместителала йола хьокхалаеь вайнехьа къамелІа йола кадраш. Шозш карадоаьш гІулакх дІадохьлурлолаш а денал долаш а хилар хьаготтаг хар хІаиаде а.

«Грозиефтехимзавод» объединене объекташта ха дара йолча Отряда начальника заместителала йола хьокхалаеь вайнехьа къамелІа йола кадраш. Шозш карадоаьш гІулакх дІадохьлурлолаш а денал долаш а хилар хьаготтаг хар хІаиаде а.

Ци яьнача майрал, къонах-чал, гойтаеи моттигаш дукха ийслу пожарни охрана практике. Масала, пожарни бусама центральни пулета диспетчера нох-Л. В. Иванова 1972 шера 10 июне хьайийзар шиЙ дежурство, из дІаболлешиеча хезар Грозный-Нефтяна яхча станце тепловозо этта пожарни тревога гулбакаш. Телефонана бу хоам кхачалеча СВПЧ-2, СВПЧ-1, ВПЧ-10 карауаеи станцеи-хьокъайир цо. Телефонаца гІолаеи консервни завода перевалочни базе цІи ялараех бола хьанаеи-кхоачаниае я, дІайолхьача отрядий маршрут радиова ийсйнар. Цудухьа уж вештачу дика хьаьвй-хьалха дІахьхьаеи цІи яьнача. Йогаеи даьттой хьуй материалаш, пыньаеи, тара, шолІаш. Цигара бабнача сийгах 100—110 метр гаьна, доалалхарга автобахама ков латтача автомашинах цІи ьыпта хиЙнай. ЦІи яьнача дІахьхьаеча оперативни дежурне В. Я. Панеиков цІи йоа я яь кІалхарьяьккхар концерн промышленности ешх рабита мазхера импортни оборудовани.

Из цІи 21 минут яларехьа дІа да яржийтаи сопайр, хІаьта цуьг тІехьаІга 15 минут яларехьа йоа а йар. Цига дикача кхетамаш, денаца белгалъяьлар СВПЧ-2 (карауда начальник нов. Кулбужев) СВПЧ-1 (карауда начальник нов. Голиков), СВПЧ-3 (карауда начальник нов. Смирнов), ВПЧ-10 (карауда начальник нов. Немтинев), ГПЧ-22 (карауда начальник доц. Нобесов) составаш. Цига дежа гойтар СВПЧ-2 начальника нов. Юсупова.

Пожарни гІулакха бола специ-алисташ дийбар дукха 1968 шера партийни советски органаша решеин я ях Грозненски механ-дьяьта техникуме вІашаГЬелліай «ЦІи ялара духьалаеча техницин хозрасчетни отделень. Цо кийча бу международ-та доаккхача промышленносто бола юкъера техничийски квалификацеІга бола спе-циалисташ.

Хіанз республика МВД пожарни охрана Управление опытни инженерно - технически кадраш, шийна тІадилла гІулакх толаме кхочашдара меа шиЙр хьалха болхаша объектхаша, цІи ца ялийтара а ца хоаш яьнар сиха йоазра а кхочамаш долаеи со-циалистически, общественни, бІа-дачи ялъа дола лаьцна цІи ялараех, цунна за хиларах лораеи за тІе латтаеи я.

Д. БАГАШЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР чурча гІулакхий министра заместитель

ТАШКЕНТСКИ ОБЛАСТЬ. Чагкальски доккъашкарча даьгІенашка колхозни жаІуша де деза балхаш дуккхаІа да хІанз: дахка доладенаш жа.

СУРТА ТІА: Среднечиркински района «Полярная звезда» яхача колхоза дьяГІенашка.

Г. ПУНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ГІУЛАКХАШ ДИКА ЛЕЛ

Дика толамаш доахаш ДІадоладаьд ййслагІча пятилетка кхоалаГІа, хоадамбола шу Ведана района С. М .Кирова цІерагІча колхоза хьайбаш леладелрата. Хьалхарча кварталаГІа 20 тонн духь дохка дешар бар ух паччахьалкхенга. Хьаьта цар 62 тонн гарта духь ДІадеиад Дадиена. Из толам бах-кха аьтуг бабинаб цар производственни болх хьетамца вашІтехьбалыкха, еррига тороиех, резервеех ниЙса пайда ниЙеш, деша а доацаш гІулакхаца социалистически яхь лелаеш къахьегарах.

Х. АРШМАТОВ.

КОНВЕЙЕРАГА ХЬЕЖ РОБОТ

Шийна дела гІолла делда доаха конвейерни лента тІера предметаш «шьяра» кхоастадеш йола чоалхане промышлении робот мор хьаьвй «Хитачи» яхача японски компане. Шийна еннача программа хьежжа, цо е иххе гІолла «техделлийр предмет, е «кудгар — ІІама хІумнаеш йолча пай тайпара устройствона — команда лу лента тІера из ІодаяхІа аьле. Робота кхоастабулу объектай бустам, хен, моттиг. Къметтеп уж тІехІаІтІаьяьнга хилча а кхоастаюлу цунга, ЯЯжжа а кхо кІалІта а яьке ниЙса ІойохІ но уж.

Компанена хетаяхх, хоам бу «Нихсунру яхача журнало, робот — ІІама уж. сахьата из болх бу-луш йола эстара хьалхара усти-нзика мара яц. ІІхьбаЬакъна, е компане е, е, журнало а хоам бан къаьстам кІордабеш хилар, болх-лочун садуаш сиха кхеста конвейрни лента лолхьадеш йоазача цу машинага масса болхлочоа хьалхара болх булургба.

(АПН).

ШИЙНА ХОВР НОВКЪОСТА ДІАХЬЕХ

Нохч-ГІалгІай химически завода цинкови белила арахецача цеха болхлочоа вайза да «Іеш еррига-на завода коллективо «Іоагіа лоарХіами сийлени ва аппаратчик, коммунист Берсанов Лема. Цуи ишта сийлалара дола масалаш цу яха доалале йиш я. Цуи керттерда да башха-дика производственник из хІлари махкда товш, безамен Имерзеи хилара. Тха дикагІвола производственник, общественник, профессионал аьле лоацца характеристика ду цунна цеха куглалоша. Уж лелаш кІоарга маІан долаш да. Ше социалистически яхье хьалхалаттарах ихначамбаь Іеш вац яздо дукха къахьег балха тІа тІехьабусеграш яхье хьалхалаттачрна юкъебакхйта гІертаеи, дог ракза долаш царна шиЙ опыт ДІалуш. Ишта цо балха ихетабаь хІанз яхье хьалхалаттаеи итташ аппаратчикаш, цар гІоналлу да. Царех доакхоал ду юов. Берсанова.

«Къахьегама а производственна а дисциплинна телхьеграшца ше заседа партбюро член хиларах тарра цІенхаштта къовсам лоаттабу цо. Моллагіа шийна тІадилла пертийни гІулакх цІенеи диззаш кхоачашду Лемас.

Заводерча шоллагІча цехе арахецача басарашта меа ша ІІорошка ях хьисанера цинковп белила арахец из болх беш волча цеха коллективо. Цун болх ДІабахарга

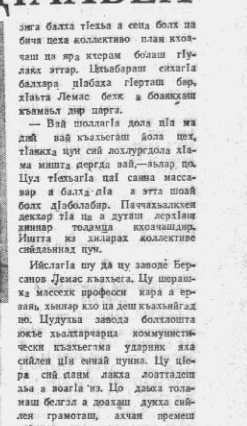

хьежжа мара ДІабаха йиш яц басараш деча цехе къахьегачар болх. Из дика кхета а деш хьинар кхо ца деш къахьег цинковп белила кийчоча цеха болхлочоа. Цудухьа цхьаьна бутт ДІабахийтап пад наччахьалкхен цІи ялараех-кхоачаш да ва. Юьхьера лаьцна-на кІара бетта араяеш цеха болх-лоша 150—180 тонн порошка хьи-сапера белила, из тоъ 400 тонн тайп-тайпара басарап арахецера. Хіаьта из хул планагІа лаьрхІа-чун дукха дуккаІа. Уж толамаш дика толамаш дизза дакъа лоацца а.

Из банхьа-дика производственник хиларн ше къахьегаш волча производствах дог лаьдаеи из хиларе хьежжех ухх мара-ваг Бутт чакхбоаьлап доаг да дар из, кІе-

КРАСНОДАРСКИЙ КРАЙ Станицина уллун ягІа Тбилисски райо-на «Квиза» колхоза корнюкса оакъан металлоконструкци сийр-да здани. Уьхьза промышленни буха тІа хлорелла хьаю установ-ка я. Цу тамашийнача ки чурча микробабьюогІаца духха я белок, витаминаш. Из тоЙ хьайбаиза лу-ча доакъарех, цо дикагІа дегІа-гІа ДІадохийр гІоква доакъар, сов-йоахх хьайбай продуктинеть.

Хьаьхке а дьаьа лоарХіамех из цех хьаьъеш а цун оборудованега ДІадахар а цкьан тера ноаметера-ох.

Ях культиватор, инпитерага сердал тІа а лоаттаеи, ебаю хлорелла. Дийнахьи буси уьхьза йоаххх 50 тонн суспензи, шин процентага кхоачаш екъа вещества-ш а йоаххаш. Продукци колхоза фермашка яхоча.

СУРТА ТІА: хлорелла микробаьюогІаш хкею цех.

Е. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ЮСТАРА А ДОАХАШ

Соахка аьккин Іайи 'кІезига халонаш лаиза Надтеречни района боахамий хьайбаш леладелрашца. Къаьстта а чоагІа Іотткъам хилар йоаггІача тайпара кийчо иа яьраша. Баьхьа из долаш паччахьалкхенга хьайбаш продукташ йохкара халкъобахама плаи 89 процент мара кхоачашьинар пай-она боххамаша. Бакъда, «Надтеречный» совхоза хьайбаш леладелраш шоай декхарех лоарХіабир резервеех биюза пайда ийбеш къахийгандаь. Чуоттадь хьайбаш кхоабача «Гвардейский» совхоз а духх 'Іадеттадалийтара паччахьалкхенга ц дохкарап Тіакхоагіап. Пай-она цхкейисча совхозаита докхха деккар тІаЬиеф. Къаьстта а во хьокхамаш лаьхар «Минеральный» совхозо. Шура йоккара плап 87 процент. духх докхара плап 29 процент мара кхоачашьинар цо.

Плаига этта хьал ла йиш цо хиларца дтвадицца хьайбаш леладелрий болх' тоабара хетаьл дукха мероприятеш чакхъьяьхар районе. Ухх шера январи марти бетташка хиннача КПСС райкома бюро заседанешка дийпан из дош, цох лаца соахка декабре района хьайбаш леладелрий совешани хилар. Кхоамбоацараш дІа а дакха болх тоабара де дезар белгалдар.

Фу де деза тІехьадусеча толамга тІа баккхара?

Этгара хьаьха тешшаме дакъара база чоагІе еза. «Верхнепачрский». «Надтеречный» совхозаша хьайбашта кхоачамхиллал концентрированни докхтар, силес, йол, ча Іалашдап. Докхъарех дерттІа пайда а ийбеш хьинаре болх барах хьайбаЬ продуктаи ахьреи йохкарех ухх шера кварталь-ни план хаиел хьакха кхоачаттье шийтІехьЬалар цу боахамий. Цу совхозий хьалхалаттача доярката Къаьстгама Шеча Байракха ордена лелаеча Ахмарова Ихитаси Мадаева Матусаси шоаш кхоабача доахангера шура яккхара планаши социалистически декхарашп дикка тІехкхоачашдар. Ахмаровае 546 килограмми Мадлепас 441 килограмм шура яьккхар дІебакхача кхъь бетта Хіара кхоабача Іаттагара. Духх даккхарех дохкарех план кхоачашйир «Гвардейский» совхоза хьайбаш леладелрата а. Къаьстта дика болх барша белгалбаьнан Тердбиев Ахмад. Чуоттадь кхоабача Хіара бежала дийнадьь бисп 450 грамм духх Ихитехетийнан планови заданн тІехкхоачанъю цо. Ухх шера цхьаьлгІча кварталге бабча балха итоган ьйчуу тІехьаІга совхозе хьалхара моттиг цунна хьожайир.

Цхьадола бохамаши тІехьадисара бахьан духха гІдоча дакъе Іуьг ноахметтоттгазара йоагІ1ан йола бокъкача цІерш тайпа да. Деттаи доахта дІалоарХіаи духха остаьлина шиннарап, 10—14 шераг кхьыча кхьна доалан леладу хІанз а тІехь. Пакхха цар кІезига пайду ну. Вялла а да хьожап духха йачутеп хьайбаш, царна бокъо деттаи цоа доахан а дезаш. Цьаьбола отг худ рационаш-гІа кхоаба а кхоабаш зоопетерпарни бокъонаша ІІа ма деххара Іуьаь дичча шурийпа а духха а хеттача тайпара тоалургбалап. Доахан пайдана да-дап тахкап, продуктаи яхара цхьаькха тІехьаьаш лоаттабап. Лаккача доахана журналаш хьалхха хала да фермашка е вІалла дап. Цудухьа Іасилгап маца даьд хап. Ух кхоачамбоацараш пийседалара керттера бахьан совхозий фермашка балхап деш специалисташ боацІга, дийша боаца нах болга да. Цудухьа хьайбаш кхабара рацион оттгара, бутІе кхувлара гІулаех, даккхара кампани, лоацца аьлча, беррита производственни болх во вІашІтехьбаьккха дел. Цудухьа доахап дебдара кхыча хьа-тІакхувла деаш хул хьайбаш. Уж а махеттара хилад. Соахка райопа 9 совхозах «Круглосвий» совхозо 250 шинар. «Новогорский» совхозо 100 шинар ийпар районал ярхара.

Хьайбай продуктивность доха хилар фермнята механизаци па ар да Масала, «Знаменский», «Круглосвий», «Надтеречный» совхозий фермашка йІалла ЮкъебоалаІара механизаци, хІаьта вокх совхозашка помещенеи цІенъяра транспортераш мара оттаньш. Доахан кулгашца дегг, лоацца аьча, дерригга балхаш кулгашна ду. Доакъарап кІийчу деггап яц: Іу дерригга къаьстама оасарле таханара ваьхарои хьллхакка латтача деккарашеи дІа ма дехкара лакха хьлийтап. Каст-каста ферма кулгалой хувцап Іатъкъ болх ритмично лелара. Масала, «Братский» совхоза МТФ ухх тІехьарча дпъ шера 8 фоагІанца хийцаь, «Новогорский» совхозе — 3 ветбоахло. Иудухьа ухх шера хьалхарча квартале паччахьалкхенга духлп шурепп йохкара план 68 процент мара кхоачашъьлп «Братский» совхозо. Хіаьта «Новогорский» совхозе — 64 процент. Лаьм болх беш ветеринарни лор ца хиларах хІапз яшур яхара лазарах цамеган да «Новогорский» совхоза хьайбаш. Геттара лоха хьокхаиаш дайхаь Іалхенна дуллп шурен дІаларо хьалхара квартала план 30 процент мара кхоачап па яьча «Минеральный» совхоза хьайбаш леладелрата.

Къахьегама овсарле лоха хилара бахьанап дерригап а дийца вархап. Де дезар фуд дьлча, уж юстардала. Йолчарехп керда гучайохачеп резервеех пайда ийбелга тоадс, производственни болх ечетамца вІашІтехьбалыкха, хьалхарча лаггта декхарап кхоачашдара хІаранс бехкгокхам лаккъе, наьха балхапара безам совбакхара гІойленап е еа. Формашта механизаци елга сих да дича лардоацача кхьъьад гІулаех. Доакъара боза тешшаме чоагІапа ца ихлзе а йоазо ех ІІама безо хьайбаш леладелрап, боахамий кулгалохоп, специалистап. ІІакхха мара кхоачашдулургдап хьайбаш леладелрата ййслагІча пятилетка кхоалаГІа, хоздамбеча шера шоаш тІаийна докхлий, социалистически декхарап.

Ухх шера хьайбашта 30800 тонн гІожеи 60000 тонн мошеи докхъар, 10800 тонн фуъ (зернофуж), 2000 тонн сенаж кийчье лаьрхІад совхозашка. Доажаде ха хьатГакхалачча цаходдап моша докхъар лоаттадара 670 гектар рапсаи рожаги, 790 гектар мукхах, 785 гектар суданхаги викапа эбаьча кепахи, 595 гектар люцернах 20 маера 6 октябраса кхаччалца пайда эца соцаьвЬ. Цо торе хулийтарьбя толама тІа бакхха, 2400 тонн дулх, 4250 тонн шура, 84 тонн тха дакхха, хІара устагІанна тІера 3,1 килограмм тха, 100 Іатта тІехьара 87 Іасилги 100 жийна тІехьара 100 Іаьхарги кхьастабе бела ухх шера.

И. ЮСУПОВ,
КПСС Надтеречни райкома юрта боахама отдела инструктор.

«СЕРДАЛО»
3-гІа оагІ. 17 апрель, 1973 шу.

Социализма мехкашка

«ПРАГА» ФОРДА ТIА АРАДОАЛ

Хоьш махкахара, Чехи географически хIинкца а форда лоаьув долаш хиннаьш, иза лоаьшш я Чехословакин Социалистически Республика а. Из ишта дале а, таханан ЧССР-а йоккха тоннаж йоьа шиъ флот да.

ШоллагIа дунен тIом хьалехь массеран Зламинен юкъерчоь кома мара хиннадаь Чехословакие 1952 шера апреле хьахIаьр Чехословацки форлий кемай акционерин компани, цун акцеш паччахьлакхен карадар.

600 гарнта чехословацки моряк кийчнир Советски Союзен Поьшен.

ХIинг ЧССР флота юкъе ва 11 бекъа мухь дIахуьхьа кема. Парех цIкъадаран доккхий да. Масала, «Витковице» яхаго 44830 тонн iIахьу, хIаьта «Кожице» — 26974 тонн. Эттара холашгIолга чехословацки кема — «Прага», соахка из хьадаьд Польше.

ЧССР кемаи сепа Балтийски форда тIара порташ духхагIча дахьке Польшен ГДР-ен я, хIаьта Средиземни форда тIа — Югославе.

Фордаш тIеи океанаш тIеи кура шершаш я социалистически Чехословаке байракъаш а.

(Прагопресс—АПН).

●

ЧКъьаьрий лувца кемаш заказагIа хьаду

ВАРШАВА. (Интерпресс — АПН). Польски кемаш деча промышленносто араденазех 30 процент дараш чкъьаьрий лувца кемаш да. Экспорта лаьрхIа да хьаьдаш латтарех 80 процент кема.

1952 шера денз чкъьаьрий лувца 350 кема лелхад Польшас. 1975 шу чакхдаллехьа иу тайпара кхы 90 кема докхарца ПНР доозод дехьарча закаечникашка. Советски Союз — хьалхагIа а санна керттера заказчик. Цун байракха кIел чкъьаьрий лувцан Польше хьалъ 218 кема да. Оранше нийад 51 кема, Англе — 10, Исланде — 7. ХIанзара чкъьаьрий чакхдоаха 15 трудлера заказ даьд Румыне а. 1974 шера Болгаре чкъьаьрий лувцача флота тIахьеташ тIа.

●

ДУБРОВНИКА ХЬАЬШАШТА ЛАЬРХIА

БЕЛГРАД. (АПН соб. корр.) Iаламате хоза а кхаьчача заман духха памятникаш долаш а я Дубровник — эттара духхагIа нах хуьлаш йоьа дунен хIинкъаьнга юкъерча туризма центр. Дубровника пригород Груж — Адриатикерг йоккха эгтоладаьсти порт. Цхьан хана духхагIйоьа гергара цигта гIоьлга чакхъовлар. Уьк тIехьара ца хана духхагIа пассажирин дIа - юха кхувла болабеннаб моттигера портовинаш. ХIанз шера ах миллион гарга саг дIа-юха вуг цар. Пассажиров совгIа Грузски порте гIоьлга чакхйоьл туристий 15 лоар автомобиль а. 1975 шера хIанзачул шозза духхагIа нах дIа-юха бугаьгбга порто. Портовийн йоккхача планаша, кхетадеш махкахара, хIадеч кхьаьна Груж пверхьегтеи цунна рекорстругли салгеи. ХIаьта уьк балбанан сиздаь деш латт. Май бутт хьатIаьхоачан хьалъхьяла езаш я пIаромий керда паччаь. Цун фарватер дикка кIоаргIе лерхI. Кастта Дубровникке хьачуъхарда оскеаний лайнераш.

А. ШЕРСТЮК.

●

ЗИЗАШТА А ТЕЛ СОВГIАТАШ

СОФИЯ. (АПН корр). Нагахь санна Болгарера Казанлыкски атагIе розай АгIтре хIлараз тарра цIи дIаяха яле, Велингрод яхача куроторт — городока юхера чуххийтача моттигех «Гвоздикай паччахьлахе» оал. ХIаьта из цIи поч йоаГIа а йоагIаш тилгай. Цига 20 гектара тIа ухача зиаай теплицашка хIара шера 20 миллион гаргга гвоздика яхеду. Царех 90 процент экспорте дIадохьийт.

Мотиггерча зиаай лелдераша дикагIа гвоархIаш да «Сим» ахарг гергара хоза хьаж а йоагIаш йоьа карликови гвоздикеп.

Уьк гарггарча шерашка Великграда юхье, Пазарджикски округе, мехка-кхьча районашка дукхагIа хьалъе лерхI аиаай хIеду теплицаш.

Вархl шу хьалха шин мехкомара иIIзапар болгарски зиаай. ХIаьта уж нийау 20 мехко, цу лаькье Советски Союзе, Чехословаке, ФРГ. Австре, Швейцаре. Швеце, Югославе. Дунен хIанзачул выставкашка иттаи хIшо мехдаш еннай болгарски зиаашта.

Ю. ГЕОРГИЕВ.

Грозненски райоие меттел, республике а йоккхачIойлчарехь тоаенначарехь йоьа юрт я Йоккха Аташ1е. Кердача вай хIанарча хозача цIенонгга юкъе нагтаьа маьра нийслаш хьалха хинна къьнара дIаьха цIенош.

Шиъ юкъерен цаI бархIшерен кхо школа я Йоккхача Аташ1а, шозза вIашIара дIь хIанзара культура цIIа, кхийнарий а берий а шин библиотека. Уж хилиша дарддоаца хIама а хинна дIаэттад вай заман вахаре. Книжка дешнига хIама дIар санна хIама дап аьина эпош па наха.

Кхийнарий библиотеке. Дезаа книжка атта хьахьоржагургдолап тархеш тIе латт художественни, политически, iилма, юртбоахама литература.

— ЙалагIта эпар тарта книжка да укх чу, — йоаг библиотека заведующе Пашаева Зинас. Цунна дика бова библиотека болх, лаьрхIа йоьа библиотечин образования я цун. 15 шу да цо библиотеке болх бу. Зинайна дика бова шин книжкаш дешараш, царех хIаранена малагIа литература, малагIа книжка эп хов.

Библиотекаех йоалаача йоккхача агIа ву хьаттеха доаьхк «24 съезда решенеш кхоачашъе», «Ленински новкъа», «Советски строй дунен тIа эгIара демократически строй ях», «Ислам кIалсаре яха а кхидола а плакаташ. Дуккха хIама дагадохийташ уйла я йIт цар хьанувенача сагага.

КУЛЬТУРА ЛАКХЬЯРА

Дикагта «Ленин лийча мел барел лийнагIа ва» яха бакъча вахарахь цун революционни тIулакхехь долча литература выставка, «Ноччий мехтлара литература», «Атеиста уголок» яха книжкаЙ выставкаш.

Истола тIа уьк партийно-политически, художественни, iилма, юртбоахама журналаш, центральни а моттигера а газеташ.

— Дешараш шозш бакъка ца Iсш цар шозшта тIехьа кхы а нах боалаберболаш кIийлена хуьш тхо, карадкхьар муьхьалагIийташ оаха, — яхаш бегаш бу читальни зала заведующе Вильсова Мария Степановнас.

Духхьал книжкаш, журналаш дешара пайда йийца Iаш читальни зелах. Уьк чу ею тайп-тайпарча темаех йоьа лекцеш, беседаш ю, читательски конференцеш, тематически сайреташ, диспуташ ю. Уж ечча юкъе дакъа лоаш юрта интеллигенце — хьехархоша, лоараша, агронемаша, инженераша, хьалхалаттакха механизаторааша, доькрааша, дешархоша, юрта бахача кхалкаиаха.

Бахача наха цу тайпара гIулакх делга оамал а хинна дIаэттад библиотека боллхой. Цунах а кхоачамбаь Iаш уж. Дуьхьа болх бу цар укхозаарча «Атаягинский» совхоза кхашка а фермашка а болх бича нага юкъе. Делкъийта цар салоIача хана керда журналаш, газетаи деш, дунен тIа, мехка тIехьахьа хана хинна лоархIаме событеш дIайозийт, хьалхалаттарех йоьа молнеш, листокаш арайоаз.

Къьастта чIоагIа кийчу библиотека боллхой халкъа деза деиош белгалдаккхаза. Цхьаккха а деза да дIадахийтаи цар цу тайпарча денна хIтаьа йоккха сайре ца еш.

ДIадахача шера СССР-н Нохч-ГIалгIайчен автономни хьаьб 50 шу дизара хетаьа дуккха йоккхий культурни мероприятеш йир, царца «Силлаьх-докхеи мессанарои хьалхагIаIа», «Вежарашка» долча халкъан сиблаъь - боккхача деза лес», кхиарар а. Цига дийпар кхаьнна ленински политика котталар бацьа долаш вай мехка дахача халкъашта экономически культурини хьакъехьа карагIдьнараш, социалистически республикай Союз хьехIаларах вай халкъашта дахьнна доккхача берга-тах, цу халкъьана вIашIа дахь нсакхостаьах, эгIара хьалхарча арIIана эрсий халкъ а долаш, вай боараме йоалаяр», «Советски нахь а духовни кхоачарех», иитта хIама тевжаш а лекцеи хилар общежите. ХIаьта из болх дI-тIехь тоалуш а боагIа.

Уьк тIехьарча шерашка яр ма дий ала обществена хуламе долаш хIама хиннадаь общежите. Из да духхагIча дахьке совето бу болх гойта масал.

Духха ба общежите книжкашца доттагIаI дола кагирхой. Цар ххетама боарамга хьежжа вIашIехьбахкхаб шоай болх библиотекзараша Татьяьна Надеждаси, Яковлевн Ольгаси. Цига дунен тулгдьлар общежите боагIа дуккхагIчара А. Боковс «Беке кхоначаш» яра роман дийнаера. Цудухьа цар цу романех дахьа конференци йир. Дуккха бар цига дакъа лаьрхIаш. Къамаьл па деи внсанзар пагтахь сагмара,

Шоайла партгIайна вежарий, йижарий санна хIаии гIо-иоаьхоастал деи бах общежите дуккхача къамех бола кагирхой. Из доттагIаI кхи а чIоагIара хетаьа мероприятеш дIоха хуьл общежите. Царех я «50-тера иIхьи дезалес», «Къамай доттагIаI» яхача темаех чакхъьяха сайренаш.

Сакъердамен барт болашш бах общежите.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

Дунен берригача мехканка йоаьш я Ленинградски опытно-механически объединение (ЛОМО) марка. Англи, ГДР, Итали юкъе а йоалаш долча 65 мехкага 200 совгIаI тайна йоьа ЛОМО оптико-электронни приборашца аппаратаиин. Производствана специализацини технически карда кийчъ-нагех Iалаш а дах, фирма тIехьалехьххад квантови генераторий, фотоаппаратий, телескопий, микрофонаи, звукотехнически комплексаи, микроскопий шерра гIаииа. аралеташ.

ЛОМО эмблема тIа болаш дул «йоккхача» кинематографа дьархIа аппараташ хинна я па Iен, дуьхьа-боачча «сIагIара» кино аппараташа йоьа аппаратаи я, Фирма 30 изделена енна начхьалхеи дикала Зиаи.

СУРТА ТIА: «23 КПК» марка-тIа йоьа кердача моделагIа йоьчI стационарни кинопроекторнай партн. Хьалхарча плане — коммунистически къьнарама ударник ма-ханик А. М. Арестов.

ТАСС фотохроника

Къьаьрий шун тIа

Советски наха буа кхача хьаьпагIа ба ФРГ-ера Англи - санна доачча деглаьлькхача кIентIалистически мехкашкарчуп.

СССР торговле министерства Александр Иванович Струева уьк тайпара йоаьш из факт:

— Сага бокъонашта йоьла ООН Комиссе СССР-ерча кхачан рашонеи хьоналаеи къьнъьаьлъа ва выводаи ниЙса а бокъонна долаш долчугача хьежжа а я. Цхьаббакъа, са цхьа тIама белгалдаккха безам бар: СССР-е кхуьа хьаьнагIа хилар— дегIаг латтарга диллача пайдаэттIа йоьа продукташ тIа-тIа духхагIа юаш хиларах хьежинар. Цифраш па йоалаачIча заргболаш дац ухьзаара гIулакх. Мехка балхача наха гIоьлга 1972 шера паччахьлакхеи кооперативни торговлеи гIоьлга 1970 шерачул духхагIа дехкад духки дукха продукташ — 22 процент, фуаш — 36 процент, бабцадаирийн семен комсервааи — 17 процент, чкъьаьрий консервааи — 16 процент. Кхечан рашонеи юкъе дуккха а доккхагIа хиннад чкъьаьрашеи чкъьаьра продукташеи лоаьца хIама, ' хIаьта дагадохIаргIа аьлча, шитта белгалдоаьхк из ООН-о баьа тохкам тIа а. 1971 шера ССС-е баьача пьяха хIара сага сих доархIаш шозза духхагIа йиэьй уж 1950 шерачул.

Йолаш я IIамаш лардa тIа ниЙсьи кхачан нормаш. Маьхьа-ца, маьхьа - булкаЙ хьисаперча эпаш мел дола хьашташ кхоачашдара хIама йоалаш заводо. Из дика ихетаду общежите бахача кагийча пахеи мехкарашеп. Толхаиг цар производственни, общественни дисциплина.

Цу дьакъе чIоагIа лоархIаш белаш цхьа хIама да общежите. Из да комендаита З. Отнеленкоси общежите фусамдай балха болча завода администрацеи пахаздаш шоайла буьзам лоаттабар. Масала, цхьаьпр балха ара ца вахьча комендант йоьча телефон тох мастераша, бригадираша, кхычар. Из балха ца вахар баьан тохк коменданта. Производственни дисциплина толхаяь моттиг хилча пуица лаьрхIа кIаиаьа хул. Цу хьакъехьа чIоагIа лоархIам бокъонна йоалаеш, «Советски нахь а духовни кхоачарех», иитта хIама тевжаш а лекцеи хилар общежите. Из да болх дI-тIехь тоалуш а боагIа.

Уьк тIехьарча шерашка яр ма дий ала обществена хуламе долаш хIама хиннадаь общежите. Из да духхагIча дахьке совето бу болх гойта масал.

Дуккха ба общежите книжкашца доттагIаI дола кагирхой. Цар ххетама боарамга хьежжа вIашIехьбахкхаб шоай болх библиотекзараша Татьяьна Надеждаси, Яковлевн Ольгаси. Цига дунен тулгдьлар общежите боагIа дуккхагIчара А. Боковс «Беке кхоначаш» яра роман дийнаера. Цудухьа цар цу романех дахьа конференци йир. Дуккха бар цига дакъа лаьрхIаш. Къамаьл па деи внсанзар пагтахь сагмара,

Шоайла партгIайна вежарий, йижарий санна хIаии гIо-иоаьхоастал деи бах общежите дуккхача къамех бола кагирхой. Из доттагIаI кхи а чIоагIара хетаьа мероприятеш дIоха хуьл общежите. Царех я «50-тера иIхьи дезалес», «Къамай доттагIаI» яхача темаех чакхъьяха сайренаш.

Сакъердамен барт болашш бах общежите.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

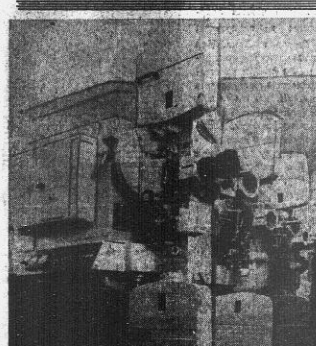

БОЛХЛОЙ ОБЩЕЖИТЕ

Дуккача хаиа денз республика общежитешта юкъе цIена, цхьалхо лелларга, дисциплинага диллача хьалхара моттиг йоалаш хьайогIа В. И. Ленина цIеррагIа ГНПЗ общежити. 250 саг ва цу чу вахаш. Царех дуккагIбараш кагирхой ба. Обществена пайдане къьлъета, культурно салаIа хоршба общежите баха комендантс. Общежите коридоранке, холлашка—дIа-юха меп хьежжа цIена, хостам болаш я. Сатем лаьт дикаьа помещене, хIама аьина балха бо фусамдай. Сайре хьатIаьхоачаш гуллургба ду йоккхача фусаме бартгIайна дезал. Цар доалаьха я дуи, йIайха иа хIама. кийчье кухнеи, барзкъа дитта, аьш тохха моттигаш. Общежите бахачарна эпаш мел дола хьашташ кхоачашдара хIама йоалаш заводо. Из дика ихетаду общежите бахача кагийча пахеи мехкарашеп. Толхаиг цар производственни, общественни дисциплина.

Цу дьакъе чIоагIа лоархIаш белаш цхьа хIама да общежите. Из да комендаита З. Отнеленкоси общежите фусамдай балха болча завода администрацеи пахаздаш шоайла буьзам лоаттабар. Масала, цхьаьпр балха ара ца вахьча комендант йоьча телефон тох мастераша, бригадираша, кхычар. Из балха ца вахар баьан тохк коменданта. Производственни дисциплина толхаяь моттиг хилча пуица лаьрхIа кIаиаьа хул. Цу хьакъехьа чIоагIа лоархIам бокъонна йоалаеш, «Советски нахь а духовни кхоачарех», иитта хIама тевжаш а лекцеи хилар общежите. Из да болх дI-тIехь тоалуш а боагIа.

Уьк тIехьарча шерашка яр ма дий ала обществена хуламе долаш хIама хиннадаь общежите. Из да духхагIча дахьке совето бу болх гойта масал.

Дуккха ба общежите книжкашца доттагIаI дола кагирхой. Цар ххетама боарамга хьежжа вIашIехьбахкхаб шоай болх библиотекзараша Татьяьна Надеждаси, Яковлевн Ольгаси. Цига дунен тулгдьлар общежите боагIа дуккхагIчара А. Боковс «Беке кхоначаш» яра роман дийнаера. Цудухьа цар цу романех дахьа конференци йир. Дуккха бар цига дакъа лаьрхIаш. Къамаьл па деи внсанзар пагтахь сагмара,

Шоайла партгIайна вежарий, йижарий санна хIаии гIо-иоаьхоастал деи бах общежите дуккхача къамех бола кагирхой. Из доттагIаI кхи а чIоагIара хетаьа мероприятеш дIоха хуьл общежите. Царех я «50-тера иIхьи дезалес», «Къамай доттагIаI» яхача темаех чакхъьяха сайренаш.

Сакъердамен барт болашш бах общежите.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

КИНОДЕЗАРИЙ СЕМИНАР

Дукха хI я обласовпрофа художественни цIаргIа кинодезарий клуб хьайийна.

Уьк денонка сакъердаме семинар яхар цу клубе. Семинара дехар — «Вежарашка» яра, хьалхарча сага, кхъьегамхоша салаIара, кхаий доттагIаIа, кхаьнача замах юхедиеча зуламе хIаиаш дIадахара хетадеш долбитеаьна киноленташ хьакколадар.

Семинаре гулбенпарна шоай балха оьш дIа-юха йовзийтар. Шоай дIа-хьа керда фильмашкара цхьаьна доаьхоий гойтар П. Юрцова, О. Бузмиреча П. Шапошникова. ДикагIчарех лаьрхIар гулбенпарна О. Будницева Датестане хIинца моаж агар хьакхоьхаш доаг фильм.

И. ПОПОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 апрель:

I ПРОГРАММА:

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Кердалларш. 9.15 — Пешхоротта. «Костюр». 9.45 — Информационни программа. 10.00 — Конперт. 10.30 — «Товарищ — хьехьа». 11.00 — Весбоне телевиденин. Ленинградски театрий балета артистий конперт. 11.30 — «Юртара балхан сихдолен хан». 11.45 — Кинохроника: Малхбузен СибаргIарча стране кинопрограмма. 16.15 — Передачай программа. 16.30 — Шозшкара. Донский дуошарап (литературнаI йоьа лепшара передача). 17.30 — Армейскен ССР хиллирай паччахьлакхеи ансамбла конперт. 17.40 — «Щера фронте - тIуьнайIу яха беседа. 17.00 — «Нохч-ГIалгIайчу гIоьлга». Информационни программа (чечений, гIалгIай меттала). 18.10 — Куба республика телевиденин программа. 19.30 — Централни телевиденен программа тIа эттара хьажа. «Цхьаьрий» яха художественни фильм. 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — Кинон телевиденен ашарап. Композитор Петров. 22.45 — Кердалларш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА:

18.35 — «Волжски автомобильни яха документальни фильм. 19.00 — Шун хьатIаьрашта жоп ду-оха. «Автолюбитель» яхача общества Нохч-ГIалгIай организмта председателан Алпеиеи ду ухьяьхь. 19.10 — Кинозурнал. 19.20 — Дунен хIанзаьта юкъера обозрени (гIалгIай меттала). 19.35 — Конперт. 20.20 — Шоайл, бераш. 20.30 — Симфонически оркестра конперт.

18 апрель:

I ПРОГРАММА:

9.30 — Передачай программа. 9.35— Кердалларш. Весбоне телевиденин. Берашта. «Гоьза кулгаш». 10.05 — Документальни фильм. 10.20 — «Сар а цун гIулакхаш» я яха телевизионни очерк. Ротера передача. 10.50 — «ЦIа дарца» яха художественни фильм. 12.20 — Телевизионнай хьежарий залеран доза конперт. 13.00 — «Динамовецаш яхача документальни фильма премьера. 14.15 — Передачай программа. 16.20 — Iилма таханан. Ленинградера передача. 16.50 — Нах кхетамга юкъараьх доза беседаш. Хьалхара передача. 17.20 — Берашта. «Даул» — кIор болабеллер воII». Цирковой театра спектакль (гIалгIай меттала). 18.10 — Хоздвижени доза хьоалагIа ду. «Хозтаманаш долаш». Зе-ла передача. 18.40— Телевиденне Волгоградски студе передача. 19.00 — «Бешенай дунен тIе». Промышленни шинонаи. Передача дIахьу Централни телевиденен Ерпсторанера разиов политически обозреватель Дунаева. 19.30 — Остросский. «Бертолд жайи» СССР Паччахьлакхеи Академически Зламинга театра спектакль. 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — «Бертолд жайи» яха спектакль дIахоьхьа. 22.45 — Вильнюсски струнни квартета конперт. 23.15 — Кердалларш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА:

18.25 — Нохч - ГIалгIай кагиикой интернационални бухзамаи (нохчий меттала). 18.35 — Кинозурнал. 18.45 — «Нохч-ГIалгIайчу гIоьлга». Информационни программа (чечений, нохчий меттала). 19.05 — «Хьанан, реклама. 19.10 — «Къьлбаседа — Крымски къьегахь хоза доаь» яха документальни фильм. 19.35 — Хоздвижени долча шера бIаьстенан. ХIор декъан доаьхоаргIа хIама да. 20.00 — IIIоашо, бераш. 20.10 — 02 лаьттIайн «-н. 20.30 — «БелгалгIайн хьо пергIа» яха телевизионни фильм. 20.45 — Книжкаи деанаи эсала Немыкин.

РАДИО

17 апрель:

6.30 — «Юртара IуIре». 6.45 — Ашарам. 6.55 — Хьоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий». — «Комсомольское племя газетий обзор. 7.25 — «Ленинан некъа» газета обзор. 16.00 — «21-ча апрель Ерриигсизин коммунистически субботник яра» (чечений меттала). 16.15— «Индустре боаьа гIие» (нохчий меттала). 16.30 — «Медицинен дин» яха беседа. Нохчий меттала). 16.45 — «Вай индустриальни мохк». 18.00 — Кадраш харжар а, яхьа.

18 апрель:

6.30 — «Юртара IуIре». 6.45 — Ашарам. 6.55 — Хьоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий». — «Комсомольское племя газетий обзор. 7.25 — «Ленинан некъа» газета обзор. 16.00 — «21-ча апрель Ерриигсизин коммунистически субботник яра» (чечений меттала). 16.15— «Индустре боаьа гIие» (нохчий меттала). 16.30 — «Медицинен дин» яха беседа. Нохчий меттала). 16.45 — «Вай индустриальни мохк». 18.00 — Кадраш харжар а, яхьа.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозненера хувзалуш морхаш а йолаш, йоьчан а йоалаш, малхбузеьара секунде 0—4 метр чIоагIа мух а IьекIаш а, фагара температура республике гIоллеа 17—21, Грозне 19—21 градус йIоьхал йолаш хила а тарлу. Кхоанеи доамеи хувзалуш морхаш а йолаш, цхьалхайсий моттигашка дахьло долгIа а делхаш, бе-беча оагIорхьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух я хьехьаш ха хилеи фагара температура — 5—6 йIоьхалеш а, 6—11, кхулдебеарча районашка 2—7, зе-ношка 15—20 градус йIоьхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ДЕША НОВКЪОСТИЙ!

ДIАДОЛАДЕННАД 1973 ШЕРА ШОЛЛАГIЧА АХ ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА

Газета язлу бувзама ерриигача отделенешка а промышленносто, транспорта, гIиллошлеча предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозошкарча, совхозошкарча, учрежденешкарча, общественни организацешкарча кепайлоаув доаржалеча общественни уполномоченешка а гIоллеа.

ГАЗЕТ ЯЗЛАРА МАХ: 6 беттa — 1 сомаи 56 копиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ 1973 ШЕРА ШОЛЛАГIЧА АХ ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

ДЕШАРХОЙ КОНКУРС

Дукха хI я йоалаш «Конкурс эрудитов» яха сайре хилар Карабулакски № 1 йоьча кхъьеруьа школе. Цу конкурсе дакъа лаьцар йIлагIеча иттлагIеи классашкара дешархоша.

Сакъердаме чакхъьялар историех, биологех, географех, грамматикаех, математикех лаьца хаттарааи увттальц сайре.

Из сайре кийчъяри чакхъьялкхари школа къона хьехархо Н. Пахомова яр.

Сайре дIайоалаелар историеи астрономехи хаттараш увттадарна. Уйла е езаш, цун ишшеи яхаш лар дешархошца жоп тийна латтараш.

Географи, грамматика, математика, литература викторинаш чакхъьялкхари IIезьагIа конкурсе дакъа лаьцараита «А зори здесь тихие», «Джентельмены удачи» яхача кинофильмай кадраш ловзкхар. Оргкомон малагIча фильмаш дакъа да, керттера роаш лоазвераш малаш-б, фильм хIеллера режиссер малаш хайра дешархоша.

Жюре итогаш лъцуо тIехьаьгIа хьалхара а мотиггаш яхаранта яриззаи елар.

В. БАКАЛЮК,
Карабулакски № 1 йоьча школа дешархо.

ШАХМАТАШ

ХIанз городской шахматни клубе чакхъьялкхай республика шахматни чемпионата йIлагIеи цхьа-ттаьхьа йIлагIеи цхьаьгIа тур. МагIалбика чемпион Х. Полонков дIаьлъа тура хIоттадар Г. Гордиенков. Мастераллз кандидат болаш Б. Брюзгина котало яьккхар О. Шмойлогара, хIаьта Р. Адинова А. Сумминагара, В. Мостовайс-Х. Муйзенара. Цхьаьна а хот ю воалаш дайзар В. Джанар - Алиеи Г. Ермолаеи.

Иштта сакъердаме чакхъьялар плелагIа тур а. Х. Полонкоеча юхь а ю воалаш дайзар Х. Музаевгара, Х. Ведяжкеча Г. Ермолаегара. Турнире цхьаьна латтача Н. Мельнуминна котало яьккхар Р. Адиноварга, О. Шмойлов котталар В. Моисеевой. Иштта партеш лайза па йоалаш йисар.

ХIанз турнире хьалхалаттар йанъ партн лоазайнчу йиъ очко йоьа Н. Мельнумин.

В. ЛАНСКОЙ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина улица 11 (3-гIа этаж) Телефо наш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара—3-34-38; партийни захарен культурни отделий—3-61-46; промышленносто отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела—3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ05102. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцце проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революцин 7/84. Заказ № 3741.